

ایالات متحده دیگر به‌عنوان یک دموکراسی لیبرال محسوب نمی‌شود

این واقعتی که دونالد ترامپ قدرت بیشتری را از کنگره در ایالات متحده به دست گرفته است، یکی از دلایل کاهش دموکراسی در کشور است. عکس: ایوان ووچی/آسوشیئد پرس. *Evan Vucci/AP*

ایالات متحده دیگر یک دموکراسی لیبرال نیست

ایالات متحده دیگر به‌عنوان یک دموکراسی لیبرال محسوب نمی‌شود. این موضوع در گزارش جدیدی از دانشگاه گوتنبرگ نشان داده شده است. ایالات متحده در گزارش سالانه دموکراسی «مؤسسه گوناگونی دموکراسی» که در آن وضعیت دموکراسی کشورهای مختلف تحلیل می‌شود، وضعیت قابل‌توجهی دارد. در فهرست ۱۷۹ کشور، سوئد در صدر قرار دارد، اما ایالات متحده در سال ۲۰۲۵ از رتبه ۲۰ به رتبه ۵۱ سقوط کرده است.

به گفته پژوهشگران، چنین افتی در یک بازه زمانی یک‌ساله در دوران معاصر کم‌سابقه است و باعث شده است که ایالات متحده دیگر در زمره «دموکراسی‌های لیبرال» قرار نگیرد؛ بلکه در بهترین حالت، به‌عنوان نظامی با ویژگی‌های دموکراسی انتخاباتی—یعنی دارای انتخابات و برخی آزادی‌های مدنی—طبقه‌بندی شود، اما با ضعف در حاکمیت قانون، کنترل و توازن قوا و استقلال نهادها.

ترامپ قدرت را از کنگره گرفته است

بر اساس این گزارش، شیوه حکمرانی دونالد ترامپ در ایالات متحده، افزایش تمرکز قدرت در قوه مجریه و کاهش نقش کنگره در فرآیند تصمیم‌گیری، عامل افول دموکراسی در این کشور دانسته شده است. یکی از روشن‌ترین نمونه‌هایی که مطرح شده، این است که ترامپ به‌تدریج بخش بیشتری از قدرت را از کنگره آمریکا در اختیار خود گرفته است. به‌طور مشخص، ترامپ در سال گذشته ۲۲۵ فرمان اجرایی صادر کرده است؛ در حالی که کنگره که تحت کنترل جمهوری‌خواهان قرار داشته—تنها ۴۹ قانون به تصویب رسانده است. این عدم توازن، از نگاه پژوهشگران، نشانه‌ای از تضعیف قوه مقننه و انتقال عملی قدرت به رئیس‌جمهور محسوب می‌شود..

پژوهشگران همچنین می‌نویسند که بعید به نظر می‌رسد کنگره در شرایط کنونی تصمیمات رئیس‌جمهور را که ممکن است با قوانین یا قانون اساسی را نقض کند، مورد پرسش یا بررسی قرار دهد.

فشار بر دادگاه‌ها، رسانه‌ها و دانشگاه‌ها

از دیگر محورهای مطرح‌شده در این گزارش، افزایش فشار بر نهادهای مستقل است. زیر سؤال بردن مشروعیت دادگاه‌ها و رسانه‌ها از سوی ترامپ، و همچنین طرح شکایت‌های متعدد علیه برخی رسانه‌ها به‌دلیل محتوای منتشرشده، به‌عنوان نشانه‌هایی از محدود شدن فضای نقد و نظارت عمومی ارزیابی شده‌اند.

این واقعیت که ترامپ از فشار بر دانشگاه‌ها برای توقف فعالیت‌های مرتبط با گوناگونی، انصاف و شمولⁱⁱ و محدود کردن تظاهرات طرفدار فلسطین استفاده کرده نیز به عنوان اقدامی مشکل‌ساز برجسته شده است. این روندها می‌توانند به تضعیف فضای مدنی و کاهش استقلال نهادهای علمی و فرهنگی منجر شوند.

گزارش سالانه «مؤسسه گوناگونی دموکراسی» که با مشارکت هزاران پژوهشگر از سراسر جهان تدوین می‌شود، یکی از معتبرترین ارزیابی‌ها از وضعیت دموکراسی در جهان به شمار می‌رود. یافته‌های این گزارش نشان می‌دهد که حتی دموکراسی‌های تثبیت‌شده نیز می‌توانند در معرض فرسایش تدریجی قرار گیرند—فرسایشی که از طریق تمرکز قدرت، تضعیف نهادهای نظارتی و محدودسازی فضای مدنی شکل می‌گیرد.

احد قربانی دهناری

۵ فروردین ۱۴۰۵ - ۲۵ مارس ۲۰۲۶

ⁱ «مؤسسه گوناگونی دموکراسی» (Varieties of Democracy Institute - V-Dem) متعلق به [دانشگاه گوتنبرگ](https://www.v-dem.net) است. این مؤسسه هر ساله گزارشی منتشر می‌کند که سطح دموکراسی در جهان را اندازه‌گیری می‌کند؛ گزارشی که در آن بیش از ۶۰۰ شاخص مختلف دموکراسی در نظر گرفته می‌شود و بیش از ۴۲۰۰ پژوهشگر و کارشناس در تهیه آن مشارکت دارند.

<https://www.v-dem.net/publications/democracy-reports/>

https://www.v-dem.net/documents/75/V-Dem_Institute_Democracy_Report_2026_lowres.pdf

ⁱⁱ diversity, equity, and inclusion, DEI